

”Dansk Kultur fra istid til nutid”

Anmeldt af historikeren og forfatteren, cand. mag. Morten Uhrskov

Mange historiske bøger er blevet skrevet om Danmark, men hvis man har øre for det, vil man bemærke, at der i vor tid er længe imellem dem af slagsen, der ser uhildet og fædrelandskærligt på danmarkshistorien på en og samme gang. Undertegnede har i snart en del år undgået historiebøger om Danmark og europæiske lande og dets aflæggere i Nordamerika og Oceanien af nyere dato, fordi de er forudindtagede på en måde, der i bedste fald kan kaldes påtaget kritisk, i værste fald som udtryk for en nærmest jødisk holdning til egen kultur.

Alene derfor er det en lise for sjælen at læse Axel Artkes danmarkshistorie *Dansk Kultur – Fra Istid Til Nutid*, en stærkt forlænget udgave af samme bog fra 2018. Det er en glæde at anmelde denne bog, fordi den er skrevet i den ånd, som dansk historie bør skrives i, når formålet vel at mærke er at fremhæve et lille folks præstationer gennem langt mere end 1.000 år. Ikke som en hagiografi, men som et vidnesbyrd om det, som danskere gennem tiden har bidraget med, til gavn for eget land og folk og såmænd også til nytte for ganske store dele af verden rundt om Danmark. Så meget desto mere imponerende er disse frembringelser, når man netop betænker landets og folkets umiddelbare lidenhed.

Inden denne anmelder vil komme rundt om en række af bogens fortræffeligheder, skal der siges noget principielt, som må stå for egen regning, fordi det ikke fremgår udtrykkeligt af bogens sider: Danskerne er et folk for sig i etnisk forstand. Bevares, vi kan alle ved nutidens glimrende teknologi finde ud af, at vi er så og så mange pct. franske, engelske, tyske, svenske og så videre gener. Det er godt, at vi kan det, og det understreger netop, at vi først og fremmest er danske, som et studie fra 2016 viste, hvor det var ganske umuligt at spore genetiske forskelle mellem danskere fra forskellige landsdele, f.eks. jyder i forhold til sjællændere. Danskerne er netop så tæt et folk, fordi vi er så tæt i genetisk henseende. Det kan man lide eller lade være. Det er sådan.

Til bogens mange rammende beskrivelser af danskerne og dermed Danmark. Danmark har sin lidenhed til trods en meget varieret natur, fra vadehavet i det sydvestlige Danmark over ”højderne” omkring Skanderborg og til den naturlige havn, som København altid har været. (Ak, hvad kunne der ikke have været skrevet om Skåne, Halland og Blekinge, havde disse provinser stadig været danske?)

Danmark er et meget gammelt land, idet danerne og jyderne allerede i 300-400 tallet vandrede ind i det, der fik navnet Danmark, danernes mark, hvilket sjovt nok kan skyldes udenlandsk sproglig påvirkning, fordi ordet ”mark” oprindeligt betød ”grænseland”. Bogen får fint med, at Danmark i hvert fald fra Harald Blåtands tid var ét samlet rige, hvor de seks ringborge fra Aggersborg ved Limfjorden og til Borgeby ved Lund vidner om en konge, der har kunnet lade bygge befæstningsværker over hele riget. I forbindelse hermed får historieskriveren Saxo den plads, som han fortjener. Saxo trækker på en række myter og sagn, og han har sine kæpheste, men han får slået det fast, at det egentlige Danmark (dengang) gik til Ejderen og indbefattede Skånelandene øst for Øresund.

Denne anmelder kunne ikke være mere enig i vurderingen af, at Valdemar Atterdag og Margrethe I er Danmarks to betydeligste regenter. Uden den første havde der meget muligt ikke været nogen dansk stat for et dansk folk, og uden hans datter var riget ikke blevet så konsolideret, at det var muligt at danne Kalmarunionen, en bedrift næsten uden sammenligning i en tid, hvor kvindelige regenter var en sjældenhed. Det vidner om den danske stammes bevidsthed om, at også kvinder som noget indlysende kunne være stærke, også politisk.

Søheltene Peter Wessel Tordenskjold, Peder Willemoes og mange andre er godt repræsenteret, fordi de fortæller om, at kunst og kamp stadig kræver stål, som det hedder i den smukke sang om en ung blond pige. På samme vis er heltene fra besættelsen som Kaj Munk, Flemming Juncker og Jutta Graae grundigt omtalt, hvilket giver den naturlige stolthed over ens landsmænd og -kvinder, som har fortjent at blive husket.

Den uforlignelige N.F.S. Grundtvig er selvfølgelig med. I et arbejdsliv, der ville have knækket de fleste, gav Grundtvig danskerne så mange salmer og højskolesange, at næsten enhver anden ville være segnet under arbejdsbyrden.

Dansk foretagsomhed er fyldigt omtalt og beskrevet. Imponerende er den række af erhvervsfolk fra Mærsk over H.N. Andersen og til Novo Nordisk og Danfoss med mange, mange flere. Det underbygges, at Danmark er alt andet end lidet, når det drejer sig om at bygge en solid forretning op til gavn for de mange.

Ligeledes er maden medtaget på en måde, der gør det danske køkken ret. Denne anmelder kommer altid til at tænke på Fritz Sybergs maleri af dansk smørrebrød, øl og snaps og Johannes V. Jensens formidable digt "Ved Frokosten", når talen falder på dansk smørrebrød.

Arkitekter, fysikere, opdagelsesrejsende og andet dansk godtfolk fylder spalterne i bogen, og der er i det hele taget blevet plads til alle de danskere, der har hævet sig op til gavn og glæde for Danmark og Danmark, om de så er sportsfolk, popmusikere eller dygtige virksomhedsledere, sådan som de fleste af nutidens populære skikkelser er det.

Hvad der gør Dansk Kultur- Fra Istid Til Nutid til noget særligt, er dens uforblommede fremhævelse af alt det, der gør Danmark til danskernes elskede og især eneste fædreland, som i dag er under et pres aldrig før set. I en tid, hvor selvpineriet har kronede dage, hvor gode danske mænd og kvinder i rystende grad er omgivet af et højtråbende mindretal af etniske danskere, der lader hånt om Danmark, ja, på mange måder hader Danmark for, hvad det er, er det en lise for sjælen at læse en bog om danskerne, der uden at være ukritisk fremhæver alt det, som vi danskere med rette kan være stolte af.

Bogen være hermed anbefalet på det allervarmeste.